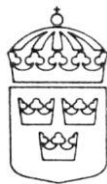

Motion till riksdagen

1987/88:Kr222

av Bengt Westerberg m. fl. (fp)

om kulturpolitiken

Mot.
1987/88
Kr222 – 225

Konstnärligt och kulturellt skapande är en viktig förutsättning för ett öppet, demokratiskt samhälle. Ett fritt och vitalt kulturliv är nödvändigt för att ge stimulans och motverka de krafter som vill förläda människor till passivitet och rädsla. Delaktighet i kulturlivet stärker fantasi, känsla, tolerans, förståelse och glädje och skapar därmed ett mänskligare samhälle.

En liberal kulturpolitik bygger på en andlig öppenhet som främjar utvecklingen av en mångdimensionell människa. Ett sådant samhälle blir också dynamiskt genom den samlade strävan hos alla sina medborgare. Samhället blir öppet och tolerant i vetskapen om att individernas olikheter är den yttersta gemensamma tillgången.

En liberal kulturpolitik måste ständigt försvara den skapande människan. Kultur innebär andlig odling och förutsätter kunskap, arbete, träning och möda oavsett vilket område man ger sig in på. Konsten fångar och engagerar människor att gå utanför sig själva. Konsten kan ge människan upplevelsen av att ha gläntat på dörren till det ofattbara. Publikens medskapande är en del av den kulturella processen. Konstnärliga upplevelser blir i detta perspektiv en viktig källa till mänsklig erfarenhet och kunskap.

En aktiv kulturpolitik är därför en demokratisk angelägenhet av första rangen. Kulturen får inte bli en angelägenhet för de få, de redan gynnade eller för kulturlivets administratörer. Därför har stat, landsting och kommuner en viktig stödjande och stimulerande roll som behöver vidareutvecklas och förnyas inför 1990-talet.

En liberal kulturpolitik – grundläggande värderingar

Frihet, mångfald och kvalitet är nyckelbegrepp i en liberal kulturpolitik. Frihet innebär att varje enskild människa skall ha rätt att själv välja den form av kulturupplevelser eller kulturskapande hon vill ta del av och ägna sig åt. Och av frihet följer mångfald.

Det är individerna själva, deras skapande och deras upplevelser som bestämmer kulturens former, innehåll och giltighet. Kulturskapare och deras publik bör fritt kunna mötas på en öppen marknad utan offentlig styrning. Den fullvuxna medborgaren bör själv få bilda sig en uppfattning om god och dålig konst utan censuringrepp. Barnet och den unga människan måste emellertid alltid skyddas.

Därför blir det en liberal huvuduppgift att tidigt lära människor att själva värdesätta kunskap, äkthet och kvalitet. Det innebär att en satsning på god barn- och ungdomskultur med betoning på kunskap och träning blir dubbelt viktig som motvikt till att masskulturens avarter.

Det är med barnen som vi lägger grunden till nya kulturmönster för framtiden. Här finns den framtida kulturellt medvetna publiken och här finns framtidens kulturutövare.

Det innebär att vi måste nå barnen tidigare än vad som i dag sker. Det borde vara en utmaning för alla kulturskapare att nå barnen med levande konst, litteratur, dans och musik och därmed skapa en motvikt till kulturellt fattiga miljöer. Och det räcker inte med information. Kultur fordrar kunskap och träning av såväl utövare som en aktiv medskapande publik.

Kulturlivet måste också kunna fungera så att barn och vuxna kan få gemensamma kulturella upplevelser. Förmånspriiser och rabatter inom kulturområdet bör därför avse familjen som grupp.

Syftet med statliga och kommunala stöd till kulturområdet måste vara att öka mångfalden i kulturutbudet. Det gäller att stödja svåra och smala kulturområden samt stimulera alternativ inom områden som domineras av kommersiell masskultur. Vi vill därför verka för att det skapas flera helt fristående alternativa finansieringskällor för kulturell verksamhet.

Det innebär att vi närmare vill studera möjligheterna till avdrag vid beskattningen för bidrag till kulturändamål för företag och enskilda. Sponsring bör även kunna förekomma för att stödja aktiviteter och evenemang av olika slag. Vi vill dock understryka att det är stat och kommun som skall svara för basresurserna i kulturinstitutionerna.

Statligt och kommunalt stöd till kulturlivet får aldrig medföra försök att styra kulturskapandet, som måste få arbeta med stor konstnärlig frihet. Konsten har sin styrka i att vara en motvikt till makthavarna och det etablerade samhället.

Kreativitet och uttrycksbehov finns hos alla människor, inte bara hos de professionella. En aktiv och engagerad publik innebär också ett medskapande. Amatörerna har en stor betydelse för kulturklimatet i samhället.

Det innebär emellertid inte att alla kulturyttringar skulle vara lika bra. De professionella måste därför få stöd att utöva sin yrkesroll samtidigt som amatörer finner sin glädje men inte sin utkomst i kulturen. Kvalitetskravet måste få större genomslagskraft och bli ett av de nya kulturpolitiska målen.

De konstnärliga yrkesutövarna måste också få ett starkt stöd och ges rimliga levnads- och arbetsvillkor. Det gäller dem som arbetar inom fasta kulturinstitutioner, fria yrkesmässigt arbetande konstnärliga grupper samt enskilda konstnärer och kulturskapare. Det innebär i första hand att vi vill värna om kulturskaparnas upphovsrätt. Men stat och kommun måste även tillhandahålla olika former av stöd och stimulans.

Kulturskaparna måste också ges rimligare skatteförhållanden. Att jämställa kulturskapare med vanliga egenföretagare är en orimlighet i det nuvarande skattesystemet. Kulturskaparnas skattesituation måste därför ses över.

Vi vill också sträva efter att så många som möjligt blir delaktiga i kultur i olika former, också de handikappade. Det får inte vara så att människor i

stora delar av landet enbart blir hänvisade till massmarknadens produkter. Detta gör också det kommunala stödet till kulturen så viktigt.

Ett fritt kulturutbyte över nationsgränserna är av avgörande betydelse för vitaliteten och kvaliteten i ett lands kulturliv. Det gör det möjligt för oss att få kontakt med andra idéer och kulturyttringar som berikar vår egen kultur och skaparkraft.

Det är väsentligt att alla invandrare finner sig väl till rätta i Sverige och samtidigt kan bibehålla kontakten med sitt gamla hemlands kultur och vidareutveckla denna. Vi i Sverige måste emellertid också göra invandrarna delaktiga av det svenska kulturarvet och de värderingar som ligger bakom skapandet av det demokratiska välfärdssamhället. Själva bör vi också ta till vara den stimulans som invandrarkulturerna kan ge oss. På båda dessa punkter brister det i dag.

En förutsättning för ett givande kulturutbyte, antingen det sker med människor i vårt egen land, via tryckta skrifter eller ljud- och bildmedier eller i direktkontakt med andra länder, är att vi bevarar det svenska kulturarvet och vår egen nationella kulturtradition levande. Vår öppenhet gentemot omvärlden och de nya möjligheter – eller hot – som de nya medierna medför innebär också att vi måste skydda och vårda vårt språk, vår kultur och vår nationella identitet. Det är kulturarvet som ger oss möjlighet till kontakt med tidigare generationer. Genom att vårda detta kulturarv och ständigt hålla det levande gör vi det möjligt för våra barn och barnbarn att fortsätta denna dialog.

Därför är skyldigheten att vårda kulturarvet absolut för en liberal kulturpolitik. Reformen av annat slag kan ofta vänta, men försummelse av vården av kulturarvet är oåterkallelig. Det ger kulturpolitiken en särskild ställning i samhället. Kulturen är inte en sektor som kan behandlas bara som en vanlig budgetpost. Kultur har med livskvalitet att göra och ger den vardagliga välfärden dess andliga dimension. Kostnaderna för kultur är ofta förhållandevis små, och små insatser kan få stora återverkningar i form av skapande och förändringar i själva tidsandan i ett samhälle. För folkpartiet är kulturpolitiken därför ett prioriterat område.

Folkpartiet kräver en snabb aktivering av kulturpolitiken som skulle kunna ge kulturlivet en ny känsla av vitalitet och självförtroende. Detta får i sin tur återverkningar i hela samhället i form av en ny tidsanda och en ny lust till självständigt skapande. De områden som folkpartiet i första hand vill prioritera är konstnärsstödet, barnkulturen och kulturminnesvården.

Konstnärsstödet

Konstnärernas ekonomiska förhållanden kännetecknas av en olycksbådande kombination av låga inkomster och hög arbetslöshet. Detta gäller alla konstområden. Under första halvåret 1987 var 12,6 % av medlemmarna i musikernas arbetslöshetskassa utan arbete mot 12,0 % vid samma tid året före. För teateranställda var motsvarande siffra 11,6 %, dvs. hela 2 % högre än första halvåret 1986. Också för bild- och formkonstnärerna, som inte har någon arbetslöshetskassa, är läget ytterst bekymmersamt.

De professionella kulturskaparna måste få samhällets stöd att utöva sin

Mot. 1987/88
Kr222

yrkesroll. Det bör markeras genom att två nya mål för kulturpolitiken fogas till dem som antogs av riksdagen år 1974. Det ena av de nya målen bör vara att främja kvaliteten, det andra att bereda kulturskaparna rimliga arbetsvillkor.

För att det sistnämnda målet skall uppnås måste konstnärernas rättigheter värnas, så att de får ersättning för sitt arbete.

Vid de två senaste riksmötena har folkpartiet föreslagit att kompositörer skall ges ersättning för att noter används på bibliotek och att såväl kompositörer som utövande musiker och sångare får ersättning för att fonogram lånas ut och används för enskild avlyssning på bibliotek. Regeringens förslag att avsätta en miljon kronor för detta ändamål är ett steg i rätt riktning.

Det föreslagna beloppet är emellertid väl snålt tilltaget. Enligt konstnärsnämndens förslag skulle ersättning utgå med ett belopp per notexemplar och fonogram motsvarande ersättningen för referensexemplar av litterära verk. Vi ansluter oss till den av konstnärsnämnden förordade beräkningsgrunden. Om den tillämpas på nu tillgänglig statistik över via folkbiblioteken tillgängliga noter och fonogram, skulle "ersättningen för biblioteksmusik" uppgå till 2,7 milj. kr. Vi föreslår att denna summa anvisas, vilket innebär en ökning med 1,7 milj. kr. i förhållande till vad regeringen föreslagit. Medlen bör tillföras två fonder, Sveriges komponistfond och Sveriges musikerfond. Fördelningen dem emellan bör ske enligt de riktlinjer som konstnärsnämnden föreslagit. Yrkande om detta väckes i en motion tillsammans med centern.

Frågan om kopiering av noter bör lösas på samma sätt som inom litteraturområdet. Ersättningen bör tillföras komponistfonden.

I enlighet med konstnärsnämndens förslag bör konstnärsnämndens arbetsgrupper för upphovsmän på musikområdet, för musiker och sångare samt för scen- och filmkonstnärer ombildas till styrelser för Sveriges komponistfond, Sveriges musikerfond respektive Sveriges scenfond.

En särskild fond för att stödja bildkonsten och bildkonstnärerna bör bildas på grundval av en ny avgift som bör tas ut på yrkesmässig andrahandsförsäljning av konst t. ex. på auktioner och genom konsthandeln. Den utredning av frågan som enligt vad vi erfarit pågår inom konstnärsnämnden bör kunna ligga till grund för ett beslut.

Konstnärernas skatteförhållanden måste vidare anpassas till deras särskilda situation. Folkpartiet kräver i en separat motion en snabb utredning om kulturskaparnas skatter. Syftet bör vara att införa ett nytt inkomstslag för kulturskaparna som tar hänsyn till deras speciella arbets- och inkomstförhållanden.

Även sedan reformer genomförts i syfte att ge konstnärerna bättre ersättning för sina verk och prestationer kommer det att behövas samhällsstöd i form av bidrag för att ge konstnärer möjlighet att under sammanhängande perioder ägna sig åt sin konst, att genom resor inhämta nya intryck och att bedriva konstnärligt utvecklingsarbete. Dessa bidrag bör i första hand tillfalla konstnärer som saknar fast anställning.

Under anslaget F 6 anvisas bidrag till författare, översättare, kulturjournalister, dramatiker, bild- och formkonstnärer, musikaliska upphovsmän, musiker och sångare samt scen- och filmkonstnärer. I regeringens förslag för

Mot. 1987/88
Kr222

budgetåret 1988/89 ingår 1 milj. kr. för ersättning till komponister och musiker för bibliotekens användning av noter och fonogram. Vi föreslår att medel för detta ändamål, av oss ovan beräknade till 2,7 milj. kr., anvisas under ett särskilt anslag.

Regeringens förslag innebär vidare en treprocentig uppräknings av anslaget med 0,47 milj. kr. och ett särskilt bidrag till danskonstnärer med 0,3 milj. kr.

Vi finner detta helt otillräckligt och föreslår att anslaget höjs med 3,7 milj. kr. utöver vad regeringen föreslagit. Härtill kommer den resursförstärkning under anslaget om 1 milj. kr. som regeringen föreslagit för biblioteksersättning till komponister och musiker, men som vi tillgodoser genom tillskapandet av Sveriges komponistfond och Sveriges musikerfond.

2 milj. kr. därav bör användas till en allmän ökning och fördelas i stort sett likformigt till de grupper det gäller. Vidare bör 1 milj. kr. anvisas som ökning av anslaget till musiker och sångare, som endast torde få en mindre del av den föreslagna ersättningen för biblioteksmusik. Därtill bör 1,7 milj. kr. användas till höjning av anslaget till scen- och filmkonstnärer, varav 0,7 milj. kr. bör tillfalla dansare, koreografer och danspedagoger. Tillsammans med av regeringen föreslagna 0,3 milj. kr. höjs alltså anslagen till danskonstnärerna med 1 milj. kr.

Vi kräver vidare att antalet inkomstgarantier ökas med sju per år under de närmaste tre åren. Kostnaden för budgetåret 1988/89 beräknas till 525 000 kr.

Stöd till frilansmusiker

Arbetsläget för de musiker som ej är fast anställda är för närvarande mycket bekymmersamt. Musikinstitutionernas resurser för att utnyttja frilansmusiker har i de flesta fall krympt avsevärt. Det anslag som regeringen föreslår till Svenska Rikskonserter (F 14) är inte specificerat eller lätt att analysera. Ingenting tyder dock på att den nya musikorganisationen skulle ha några speciella resurser för att ge stöd åt fler produktioner med utnyttjande av utövande svenska musiker. Anslaget för offentlig konsertverksamhet bör därför räknas upp och beloppet under Bidrag till Svenska rikskonserter ökas med 2,5 milj. kr. utöver vad regeringen föreslagit.

Barnkultur

Det andra prioriterade området är barnkulturen. Det är genom att nå barnen som kulturen långsiktigt kan befästas i vårt land. Ett levande och fritt kulturliv fordrar att barnen tidigt får träning och kunskaper i de estetiska ämnena. Dessa ämnen måste därför lyftas fram i skolan och ges en mera framträdande roll.

Musik och dans bör ges särskild prioritet i förskoleåldern, ett ansvar som i första hand åvilar kommunerna.

Vi ställer oss bakom det utökade stöd till filmkulturella insatser för barn och ungdom, som regeringen föreslår i budgetpropositionen.

Utöver detta bör dock stödet till de fria teater-, dans- och musikgrupperna förstärkas för att möjliggöra bredare insatser bland barn och ungdom. Anslaget under denna post får enligt regeringens förslag en mycket blygsam

Mot. 1987/88
Kr222

uppräknig. De fria grupperna gör fortfarande beundransvärda insatser med begränsade resurser. Detta gäller inte bara teater utan i lika mån dans och musik.

Marionetteatern har under 1987 fått nya lokaler för sin föreställnings- och museiverksamhet. Teatern åtnjuter högt internationellt anseende och har utfört en enastående pionjärinsats. Det är därför motiverat att Marionetteatern under detta anslag tilldelas ett verksamhetsbidrag.

Anslaget Bidrag till fria teater-, dans- och musikgrupper (F 17) bör räknas upp med 2 700 000 kr. utöver vad regeringen föreslagit.

Svenska Barnboksinstitutet har haft akuta ekonomiska problem, och regeringen föreslår en förstärkning av anslaget utöver kompensation för prisutvecklingen med 150 000 kr. Detta är dock otillräckligt, och med hänsyn till det betydelsefulla arbete som Barnboksinstitutet utför bör ytterligare 150 000 kr. anvisas under anslaget Bidrag till folkbibliotek (F 20).

Kulturtidskrifterna

Socialdemokraterna avskaffade häromåret stödet till organisationstidskrifter, vilket utgick med närmare 40 milj. kr. till ca 470 olika tidskrifter. Indragningen förorsakade stora svårigheter för och i vissa fall nedläggning av tidskrifter.

Några få organisationstidskrifter har sedermera fått stöd under anslaget till kulturtidskrifter. Urvalet av dessa blev godtyckligt och skedde närmast på måfå. Kulturtidskrifterna kämpar liksom organisationernas tidningar med stora ekonomiska svårigheter. Regeringen föreslår ingen reell uppräknig av anslaget till dem. Vi menar att kulturtidskrifterna med sina ofta små upplagor fyller en väsentlig uppgift i kulturdebatten och föreslår därför en uppräknig av anslaget Stöd till kulturtidskrifter (G 9) med 2,5 milj. kr. utöver vad regeringen föreslagit.

Inköpsanslag till statens konstmuseer

Kombinationen av de senaste årens ökande konstpriser och nedskärningarna av statens konstmuseers budget har fått en synnerligen olycklig inverkan på museernas fortsatta förmåga att förvärva konstverk till samlingarna. Nedskärningarna har hårt drabbat inköpsanslagen eftersom de under senare år varit ett av de få ställen där inskränkningar kunnat göras utan omfattande begränsningar av den utåtriktade verksamheten.

När det gäller förvärven av samtida svensk konst uppstår, om anslagspolitiken inte ändras, en synnerligen allvarlig situation eftersom det skapas luckor som man med stor säkerhet aldrig kommer att kunna fylla. Det leder till en brist på kontinuitet i samlingarna som kommer att försvåra för såväl forskare som publik att skaffa sig en någorlunda riktig bild av det konstnärliga skapandet i landet i vår tid.

Det samlande det här talas om sköts av Moderna museet med fotografiska museet (måleri, skulptur och fotografi), Nationalmusei gravyravdelning (teckningar och grafik) och Nationalmusei konsthantverksavdelning (konsthantverk och formgivning). Från statens konstmuseers sida har understrukits

Mot. 1987/88
Kr222

att det inte är några stora summor som behövs för att man skall kunna uppehålla samlandet i en utsträckning som ger den ovan nämnda täckningen och som samtidigt står i en rimlig proportion till de resurser för lagring, vård och vetenskaplig bearbetning som museerna också i framtiden kommer att ha. Vår bedömning är att även en relativt begränsad uppräkning inom en överskådlig tid skulle kunna tillåta Moderna museet och de båda nämnda avdelningarna vid Nationalmuseum att fullgöra sin uppgift i vad den avser förvärv av samtida svensk konst.

I budgetpropositionen för två år sedan föreslog regeringen en förstärkning av medelsanvisningen för statens konstmuseers inköp av konst med 2,7 milj. kr., varav 500 000 kr. beräknades utgöra en permanent förstärkning av denna resurs. Vi uttalade då att denna förstärkning i sin helhet borde göras permanent.

I årets budgetproposition sker ingen förstärkning. Med hänsyn till vad vi anfört föreslår vi att inköpsanslaget förstärkes utöver vad regeringen föreslagit med 2 800 000 kr.

Bidrag till regionala museer

Regeringen föreslår att antalet grundbelopp som tilldelas de regionala museerna skall utökas med 15, vilka i första hand bör fördelas mellan de små museerna. Vi har inga invändningar mot detta.

Göteborgs kommun har ett synnerligen väl utvecklat nät av museer. Flera av dessa t. ex. Etnografiska museet, har närmast nationell karaktär med samlingar av hög internationell klass. Enligt vår mening bör för detta ändamål ytterligare 15 grundbelopp utgå till Göteborgs museer.

Helsingborgs kommun har anhållit att Helsingborgs museum skall förklaras berättigat till statligt stöd. Detta är väl motiverat, inte minst på grund av det för svenska förhållanden unika friluftsmuseet Fredriksdal. Vi föreslår att 15 grundbelopp tilldelas Helsingborgs museum.

Grundbeloppet är preliminärt beräknat till 147 300 kr., av vilket statsbidrag utgår med 55 %. Vi föreslår att anslaget Bidrag till regionala museer (F49) utökas med 2 430 000 kr. utöver vad regeringen föreslagit.

Kulturminnesvård

Kultur- och byggnadsminnesvården har fått en starkare förankring under det senaste decenniet. Efter en period av historielös syn på vårt kulturarv finns i dag en stark opinion för ökat bevarande. Det har tagit sig uttryck i att bevarandeplaner upprättats i ett stort antal kommuner och i ett växande intresse att rusta upp äldre bebyggelse. Tyngdpunkten bör nu i ökad utsträckning förskjutas mot kommunerna som måste spela en central och mer aktiv roll för skyddet av kulturmiljön och bevarandet av enskilda byggnader och kulturhistoriskt intressanta miljöer. Den lokala kulturminnesvårdsverksamheten är en viktig inkörsport till ett ökat medvetande om och intresse för vårt kulturarv.

En väl fungerande byggnadsvård kräver resurser både i pengar och kunskaper. En förutsättning för såväl omedelbar byggnadsvård som framtida

underhåll är att äldre yrkestraditioner hålls vid liv och att hantverksutbildningen förstärks.

Mot. 1987/88
Kr222

Kulturarvet omfattar många värdefulla, samlade miljöer av byggnader, föremål och kulturlandskap, som länge skyddades av fideikommisslagen. Dessa unika miljöer och samlingar håller nu på att splittras och många föremål förs ut på den internationella konstmarknaden. Statens möjligheter till övertagande eller inlösen är begränsade. En särskild utredning bör se över möjligheterna för en speciallagstiftning som underlättar att framgent hålla samman en del av dessa kulturmiljöer. En möjlig förebild är National Trust i Storbritannien.

I detta sammanhang vill vi påpeka att fornminnesvården nästan helt saknar egna anslag och därmed blivit beroende av arbetsmarknadspolitikens växlingar.

Vårt kulturarv i form av byggnader, skulpturer, museiföremål, hållristningar och runstenar håller på att förintas, sakta men i accelererande takt.

Den förorenade luften och vattnet förorsakar frätande skador på olika stenarter, på metaller som brons, koppar, järn och zink, på äldre målade glasfönster samt på papper, textilier och läder.

Att skadorna är omfattande också i vårt land har uppmärksamrats först på senare år. Kanske beror detta på att nedvittrandet inte är så iögonenfallande som att skogen vissnar, att fåglarna försvinner och att sjöarna dör. Och ändå är det sönderfall som drabbar kulturminnen av olika slag oåterkalleligt. Det är omöjligt att återskapa raserade skulpturer och bortvittrade utsmyckningar.

Riksantikvarieämbetet (RAÄ) och Statens historiska museum (SMHH) lämnade våren 1987 till regeringen ett förslag till handlingsprogram för åtgärder mot luftföroreningarnas skadeverkningar på kulturminnen och kulturföremål. Enligt detta har nedbrytningen ökat kraftigt under de senaste 30 åren. "Klara bevis finns för att den ökande nedbrytningstakten förorsakas av luftföroreningar i form av svaveldioxid och/eller svaveldioxid i kombination med andra föroreningar främst kväve. Hotet mot kulturminnen och kulturföremål är särskilt stort i tätorter med stora utsläpp av föroreningar men situationen är allvarlig också på landsbygden."

Hittills har enbart punktundersökningar utförts, t. ex. i Stockholm och på Gotland. Därför saknas en fullständig bild av läget.

I Stockholm har gjorts kontinuerliga mätningar av svavelföreningar i olika stenmaterial. Värdena var helt jämförbara med samtidigt uppmätta värden i central- och sydeuropeiska storstäder. Det förfall som inte kan ses med blotta ögat kan konstateras vid jämförelser med bilder på byggnader, skulpturer etc. från början av 1900-talet. En utomordentligt snabb nedbrytning har skett under decennierna efter 1940.

På Gotland har särskilt skadorna på kyrkornas fasadutsmyckningar studerats. Undersökningarna visar betydande skador, där tempot ökat de senaste åren. Uppmätta föroreningar är lika stora som i storstäderna. De unika glasmålningar som finns i några gotländska kyrkor är också de på väg att förstöras av föroreningarna och kan räddas endast med en dyrbar restaureringsmetod.

Spridda undersökningar i samband med restaureringar visar att luftförore-

ningarnas effekter är lika svårartade runt om i landet som i Stockholm.

Medeltida fasadskulpturer på skånska, västgötska och östgötska kyrkor har samma skador som de på Gotland. Också hållristningar och skriften på runstenar visar tecken på att plånas ut.

Inte ens föremål som förvaras i museer är skonade. De frätande föroreningarna tränger in med luften och bryter ner och skadar arkiverade papper och böcker, men också föremål av textil, läder och metall. Även ännu ej uppgrävda föremål hotas av förstörelse i jorden på grund av markförsurningen.

Enligt RAÄ/SHMM är "snabba och kraftfulla åtgärder för att minska både de inhemska utsläppen och utsläppen från övriga länder i Europa av avgörande betydelse för att hejda fortsatt förstörelse av oersättliga kulturminnen".

I folkpartiets partimotion om miljöpolitiken föreslås en rad åtgärder mot luftföroreningar och försurning, bl. a. en miljöavgift för utsläpp av svaveldioxid.

Viktigt är vidare en utökad inventering och dokumentation, (det som inte går att rädda måste dokumenteras för eftervärlden), skydd och konservering, utbildning och information. Det finns i dag åtskillig forskning i andra länder att ta del av. Men det är viktigt att Sverige bygger upp egen kunskap och kompetens då både våra bergarter och andra material och vårt klimat är annorlunda än i Europa i övrigt.

Det är angeläget att den förstärkning av kulturminnesvården som Riksantikvarieämbetet planerat kan genomföras. Med budgetåret 1988/89 bör kraftigt ökade resurser sättas in på inventering och dokumentation, skydd och konservering samt uppföljning, samordning och information. Tyngdpunkten i de direkta skydds- och konserveringsåtgärderna bör läggas på monument av sten, främst sandsten och kalksten. Bidragsmedel bör dock kunna utgå även till andra materialgrupper, bl. a. bronsskulpturer, metallkonstruktioner och glasmålningar. En förstärkning av medlen till kulturminnesvård bör ske med 10 milj. kr. utöver vad regeringen föreslår i en beräkningspost jämte sedvanligt påslag för att kompensera kostnadsstegringen.

Hemställan

Med anledning av det anförda hemställs

1. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om att de kulturpolitiska målen bör kompletteras med dels ett krav på konstnärlig kvalitet, dels ett krav på rimliga arbetsvillkor för landets fritt arbetande konstnärer,
2. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om en avgift på yrkesmässig andrahandsförsäljning av konst,
3. att riksdagen till Bidrag till konstnärer (F6) för budgetåret 1988/89 anvisar 3,7 milj. kr. utöver vad regeringen föreslagit,
4. att riksdagen till Inkomstgarantier för konstnärer (F7) för budgetåret 1988/89 anvisar 525 000 kr. utöver vad regeringen föreslagit,

5. att riksdagen till Bidrag till Svenska Rikskonserter (F 14) för budgetåret 1988/89 anvisar 2,5 milj. kr. utöver vad regeringen föreslagit.

Mot. 1987/88
Kr222

6. att riksdagen till Bidrag till fria teater-, dans- och musikgrupper (F 17) anvisar 2 700 000 kr. utöver vad regeringen föreslagit,

7. att riksdagen till Bidrag till folkbibliotek (F20) för anslagsposten Stiftelsen Svenska Barnboksinstitutet anvisar 150 000 kr. utöver vad regeringen föreslagit,

8. att riksdagen till Stöd till kulturtidskrifter (G 9) för budgetåret 1988/89 anvisar 2,5 milj. kr. utöver vad regeringen föreslagit,

9. att riksdagen till Statliga museer: Vissa kostnader för utställningar och samlingar m. m. (F 44) för anslagsposten Statens konstmuseer anvisar 2,8 milj. kr. utöver vad regeringen föreslagit,

10. att riksdagen till anslaget Bidrag till regionala museer (F 49) anvisar 2 430 000 kr. utöver vad regeringen föreslagit,

11. att riksdagen till Kulturminnesvård (F 32) för budgetåret 1988/89 anvisar 10 milj. kr. utöver vad som följer av propositionen,

12. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om behovet av en speciallagstiftning för att hålla samman kulturmiljöer.

Stockholm den 21 januari 1988

Bengt Westerberg (fp)

Ingemar Eliasson (fp)

Karin Ahrlund (fp)

Anne Wibble (fp)

Kerstin Ekman (fp)

Birgit Friggebo (fp)

Jan-Erik Wikström (fp)